

Fundusze Europejskie

Dostępność od A do Z

Bartosz Kosiński

Agenda

Podstawy prawne i definicje

„Mapa pięciu standardów” – przegląd

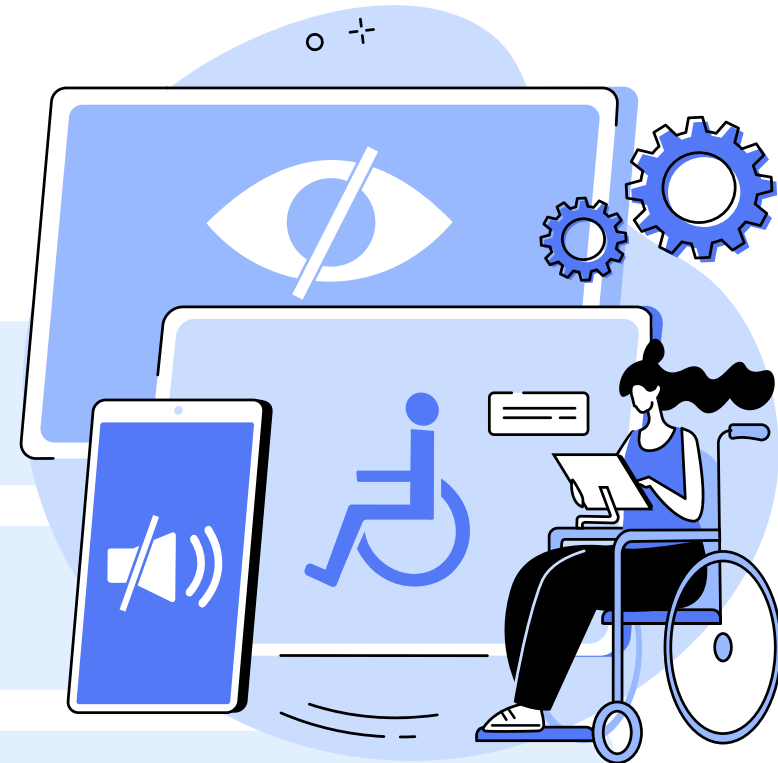
5 standardów w praktyce

Warsztat projektowy (grupy)

Warsztat empatyczny (world coffee)

Od czego zacząć „Tu i teraz”? Język włączający!

Zalecane sformułowania

- „osoby z niepełnosprawnością” (nie: „inwalidzi”)
- „osoby korzystające z czytników ekranu”
- „osoba poruszająca się na wózku” (nie: „skazany na wózek”)
- Mów o barierach, nie o „sprawności” człowieka

Unikaj

- Uogólnień i etykiet („ciemny”, „kulawy”, „normalni”)
- Infantylizacji („dzielne”, „bohaterowie”)
- Sformułowań oceniających („cierpi na...”)
- Skrótów niezrozumiałych bez wyjaśnienia

Podstawy prawne – przegląd

Prawo unijne

Rozporządzenie CPR (UE 2021/1060) – art. 6

Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

Karta Praw Podstawowych UE

art. 21 – zakaz dyskryminacji (m.in. ze względu na niepełnosprawność),

art. 26 – prawo osób z niepełnosprawnościami do integracji społecznej i zawodowej.

Wymóg zapewnienia dostępności w projektach finansowanych ze środków UE (zasada horyzontalna).

Prawo krajowe (Polska)

Ustawa z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

(Dz.U. 2019 poz. 1696) – ogólne obowiązki zapewniania dostępności przez podmioty publiczne.

Ustawa z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

(Dz.U. 2019 poz. 848) – szczegółowe wymogi dostępności cyfrowej.

Definicje i pojęcia kluczowe

Dostępność

- Możliwość korzystania z usług, produktów i przestrzeni przez możliwie najszerszą grupę osób.
- Obejmuje sferę architektoniczną, cyfrową, informacyjną i organizacyjną.

Powiązane pojęcia

- **Projektowanie uniwersalne** (dla wszystkich od początku).
- **Racjonalne usprawnienia** (rozsądne, proporcjonalne modyfikacje).
- **Komunikacja alternatywna**: PJM, napisy, audiodeskrypcja, tekst łatwy do czytania (ETR).

Konsekwencje niespełnienia wymogów

Ryzyko niekwalifikowalności wydatków lub korekt finansowych.

Negatywna ocena wniosku/projektu w kryteriach horyzontalnych.

Niższa dostępność = niższy zasięg, gorsze rezultaty i satysfakcja interesariuszy.

„Mapa pięciu standardów” – przegląd

Szkoleniowy – dostępne wydarzenia i materiały.

Infopromo – dostępna komunikacja i promocja.

Transportowy – dostępna mobilność i logistyka.

Cyfrowy – dostępne systemy i treści online.

Architektoniczny – dostępne miejsca i wyposażenie.

Przykładowe obowiązki w 5 standardach

Standard	Obowiązki (przykłady)	Rezultaty/KPI
Szkoleniowy	Napisy/PJM w wideo; agenda i materiały w PDF/ETR; pętla indukcyjna	≥95% materiałów dostępnych; ocena satysfakcji ≥4/5
Infopromo	Alt-teksty; kontrast; język prosty; transkrypcje	Brak błędów krytycznych WCAG; ≥90% treści z alt-tekstem
Transportowy	Informacja o dojeździe; miejsca parkingowe; wsparcie na miejscu	Dojazd opisany; 100% wydarzeń z instrukcją dostępnego wejścia
Cyfrowy	Zgodność z WCAG 2.2 AA/EN 301 549; testy z czytnikami	Raport dostępności; 0 barier blokujących
Architektoniczny	Bezprogowe wejścia; kontrastowe oznakowanie; toaleta dostępna	Mapa barier i plan likwidacji

„Twarde” a „miękkie” wymagania – jak rozróżniać

Twarde: wynikające z prawa i kryteriów konkursowych (obligatoryjne).

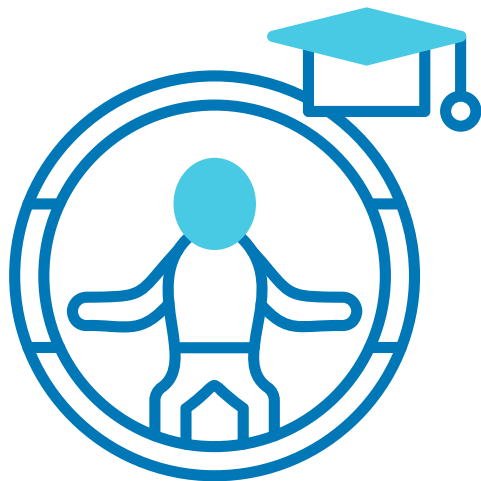
Miękkie: rekomendacje i dobre praktyki – podnoszą jakość i komfort.

Zasada: minimum zgodności + maksymalizacja użyteczności dla realnych osób.

Standard szkoleniowy – wymagania i praktyki

- Zapewnienie napisów do materiałów wideo; gdy to możliwe – tłumacz PJM.
- Materiały dostępne przed wydarzeniem (PDF/ETR) i po – w formatach alternatywnych.
- Zapewnienie wsparcia asystenckiego i udogodnień (np. pętla indukcyjna).
- Czytelna agenda, przerwy, informacja o udogodnieniach.

Szkoleniowy – koszty i wskaźniki

Koszty kwalifikowalne (przykłady)

Tłumacz PJM/napisy i ich przygotowanie.

Wypożyczenie sprzętu (pętla indukcyjna, gogle symulacyjne).

Druk materiałów w ETR lub w powiększeniu.

Asystent/koordynator dostępności na wydarzeniu.

Wskaźniki/KPI

% materiałów z napisami/transkrypcją.

Liczba uczestników, którzy skorzystali z udogodnień.

Ocena dostępności wydarzenia w ankiecie ($\geq 4/5$).

Czas publikacji materiałów po wydarzeniu (≤ 5 dni).

Standard infopromocyjny – treści i formaty

- WCAG 2.2 – 4 zasady: postrzegalność, funkcjonalność, zrozumiałość, solidność.
- Alt-teksty, opisy zdjęć i wykresów; sensowne nazwy linków.
- Kontrast i wielkość czcionek; unikanie tekstu na obrazach.
- Transkrypcje podcastów, napisy do filmów, audiodeskrypcja materiałów wideo.

Infopromo – narzędzia i checklista

Narzędzia

WAVE/axe – szybkie audyty stron.

Czytniki ekranu: NVDA/VoiceOver – testy podstawowe.

Kontrast: WebAIM Contrast Checker.

Prosty język: Logios/Jasnopis (analiza czytelności).

Checklista

Każdy obraz ma alt-tekst.

Nagłówki H1–H3 w logicznym porządku.

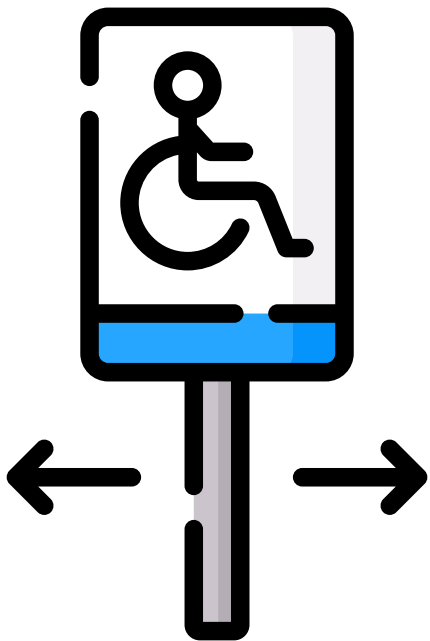
Linki mówią „dokąd prowadzą”.

Formularze mają etykiety i komunikaty błędów.

Standard transportowy – logistyka i informacja

- Instrukcja dojazdu wielokanałowo: tekst, mapa, zdjęcia punktów orientacyjnych.
- Miejsca parkingowe i punkt wysadzenia blisko wejścia.
- Oznaczenie trasy dojścia; możliwość zgłoszenia potrzeb przed wydarzeniem.
- Plan ewakuacji z uwzględnieniem osób o różnych potrzebach.

Transportowy – koszty i wskaźniki

Koszty kwalifikowalne (przykłady)

Wypożyczenie/wynajem transportu niskopodłogowego.

Tymczasowe oznakowanie i nawigacja wewnętrzna.

Usługi asystenckie/eskorta od przystanku.

Materiały informacyjne o dojeździe (druk/online).

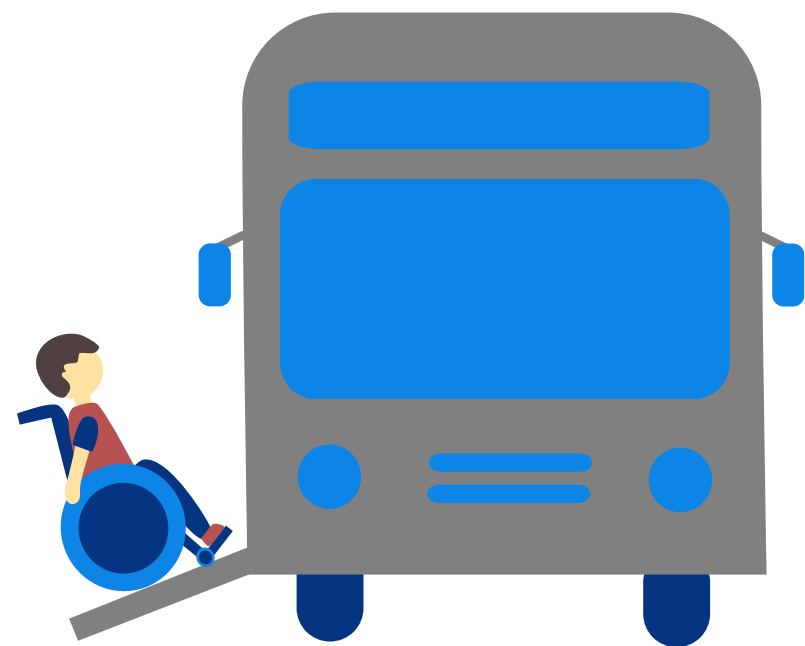
Wskaźniki/KPI

% wydarzeń z opublikowaną instrukcją dojazdu.

Czas przejścia od wejścia do sali (cel: ≤ 5 min).

Liczba zgłoszonych i obsłużonych potrzeb mobilnościowych.

Ocena nawigacji w ankiecie ($\geq 4/5$).

Standard cyfrowy – projektowanie i testy

- Zgodność z EN 301 549 / WCAG 2.2 AA dla serwisów i aplikacji.
- Projekt: kontrasty, focus, kolejność TAB, klawiaturowość.
- Treści: proste nagłówki, listy, tabele z nagłówkami, podpisy multimedialne.
- Testy z użytkownikami i z czytnikami ekranu + raport z rekomendacjami.

Cyfrowy – koszty i wskaźniki

Koszty kwalifikowalne (przykłady)

Audyt dostępności + retesty.

Projektowanie i development zgodny z WCAG.

Napisy, audiodeskrypcja, transkrypcje.

Zakup komponentów UI zgodnych z dostępnością.

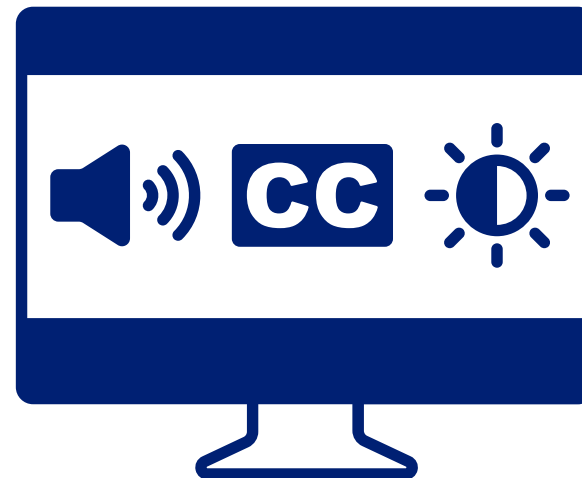
Wskaźniki/KPI

% kryteriów WCAG spełnionych (poziom AA).

Liczba błędów krytycznych (cel: 0).

Czas usuwania usterek (SLA).

Satisfaction Score użytkowników z niepełnosprawnościami.

Standard architektoniczny – przestrzeń i oznakowanie

- Dostępne dojście i wejście; drzwi łatwe do otwarcia, przestrzeń manewrowa.
- Czytelne, kontrastowe oznaczenia i informacje dotykowe/wizualne.
- Stanowiska obsługi i miejsca siedzące o zróżnicowanej wysokości.
- Toaleta dostępna – wyposażenie, przestrzeń, oznakowanie.

Architektoniczny – koszty i wskaźniki

Koszty kwalifikowalne (przykłady)

Likwidacja barier (pochylnie, uchwyty, oznakowanie).

Tymczasowe modyfikacje przestrzeni na czas wydarzenia.

Usługi doradcze/ekspertskie z audytu dostępności.

Zakup mobilnych udogodnień (mobilne rampy, pętle przenośne).

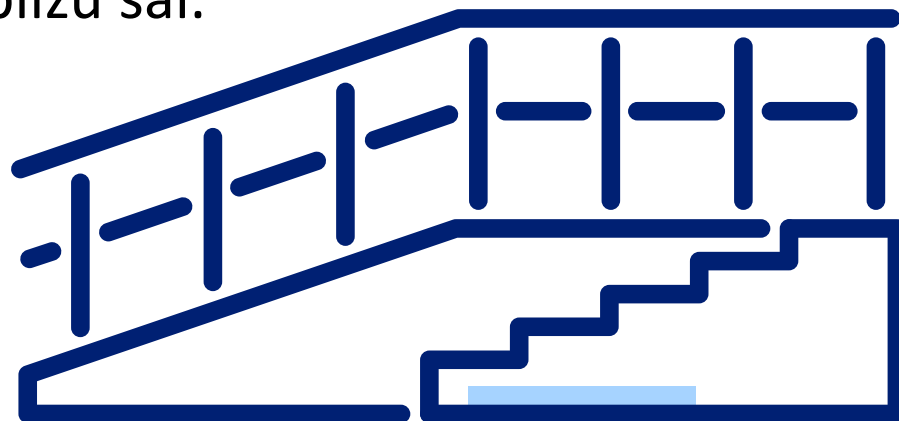
Wskaźniki/KPI

Liczba zidentyfikowanych i usuniętych barier.

Czas dotarcia od wejścia do sali docelowej.

Odsetek wydarzeń z dostępną toaletą w pobliżu sal.

Ocena dostępności przestrzeni ($\geq 4/5$).

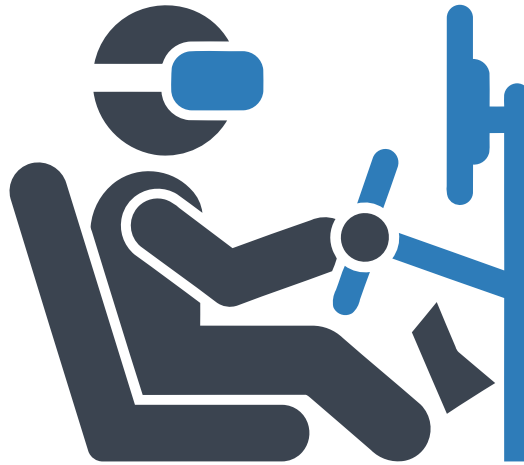

Warsztat projektowy – instrukcja krok po kroku

1. Zdefiniuj grupy odbiorców i ich potrzeby (persony dostępnościowe).
2. Zidentyfikuj bariery w 5 obszarach (szkol., infopromo, transp., cyfrowy, arch.).
3. Dobierz działania i wskaźniki; przypisz odpowiedzialności.
4. Zaplanuj budżet i terminy; uwzględnij utrzymanie rezultatów.
5. Przygotuj 3-minutowy pitch rozwiązania.

Warsztat empatyczny – stanowiska i cele

„Spacer z białą laską” – bezpieczny tor przeszkód, nauka nawigacji.

„Trening na wózku” – progi, uchwyty, manewry.

„Ściszony świat” – różnica odbioru filmu z/bez napisów.

„Symulator starości” – wpływ kontrastu i czytelności.

Dziękuję za dzisiejsze szkolenie!

